

Anmälan mot Försäkringskassan om handläggningen av ett ärende om försäkringstillhörighet

---

Anmälan

I en anmälan till JO anförde AA, i egenskap av enhetschef vid förvaltningen Social Omsorg Ystads kommun, bl.a. följande. Försäkringskassan vägrar att registrera BB och hennes tre barn som samtliga har permanent uppehållstillstånd i Sverige med motiveringen att Migrationsverket beviljat BB uppehållstillstånd på felaktiga grunder. Den 16 januari 2009 erhöll BB ett brev från Försäkringskassan som klart visar att kassan snarare avser att ompröva Migrationsverkets beslut än att registrera henne.

Utredning

Försäkringskassan anmodades att yttra sig över det som AA anført i sin anmälan.

I sitt remissvar den 13 mars 2009 anförde Försäkringskassan, genom försäkringsdirektören CC, följande.

Utredning

Försäkringskassans interna utredning med anledning av JO:s begäran om yttrande visar följande.

Försäkringskassan erhöll den 24 juli 2008 BB:s begäran om att bli registrerad hos Försäkringskassan. Försäkringskassan påbörjade handläggningen av BB:s begäran om registrering den 10 oktober 2008 då Försäkringskassan begärde att BB skulle inkomma med kompletterande uppgifter i ärendet i form av kopia på uppehållstillstånd. Kopia på uppehållstillstånd inkom till Försäkringskassan den 3 november 2008.

Med anledning av att BB även ansökt om underhållstöd framkom uppgift om att BB och hennes make gemensamt ansökt om äktenskapsskillnad den 14 augusti 2008. Denna uppgift gjorde att handläggaren som bedömde försäkringstillhörigheten för BB ifrågasatte det av Migrationsverket beviljade permanenta uppehållstillståndet i Sverige, då detta beviljats på grund av anknytning till maken. Den 8 november 2008 ombads BB att inkomma med nytt uppehållstillstånd då handläggaren ansåg att de grunder som uppehållstillståndet beviljats på inte längre gällde.

Den 26 november 2008 inkom svar på Försäkringskassans begäran om kompletterande uppgifter från tjänsteman vid Ystads kommuns individ- och familjeomsorg.

I svaret hänvisades till att beviljat permanent uppehållstillstånd gäller. Även kopior på uppehållstillstånd gällande BB:s barn inkom vid detta tillfälle.

Under december månad 2008 och januari månad 2009 förekom ett antal kontakter mellan Försäkringskassan och tjänstemannen vid Ystads kommuns individ- och familjeomsorg gällande BB:s permanenta uppehållstillstånd. Försäkringskassan var under denna period även i kontakt med Migrationsverket för att få besked om hur Migrationsverket ställde sig till det beviljade permanenta uppehållstillståndet i förhållande till uppgiften om begärd äktenskapsskillnad. Den 17 februari 2009 fick Försäkringskassan besked om att det beviljade permanenta uppehållstillståndet gäller fram tills en eventuell återkallelse av beslutet, eller beslut om utvisning, vunnit laga kraft. BB registreras samma dag i Försäkringskassans sjukförsäkringsregister från och med den 22 maj 2008 då hon anlände till Sverige. Enheterna som handlägger de förmåner BB ansökt om meddelades att registrering var gjord.

Försäkringskassans slutsatser

Försäkringskassan konstaterar att handläggningstiden i ärendet blivit oacceptabelt lång. Detta beror dels på att det dröjt drygt två månader från det att Försäkringskassan fick begäran om registrering till det att Försäkringskassan påbörjade handläggningen av denna begäran och dels på att den handläggare som handlagt försäkringsstillhörighetsärendet ansett att Migrationsverkets beslut om permanent uppehållstillstånd för BB inte kunde anses gällande på grund av vissa omständigheter. Ifrågasättandet av Migrationsverkets beslut och att detta beslut skulle ersättas med ett nytt innan något ställningstagande kunde tas till BB:s försäkringsstillhörighet har ytterligare fördröjt avgörandet i ärendet.

Försäkringskassan är väl medveten om att andra myndigheters beslut inte kan ifrågasättas på det sätt som skett i aktuellt ärende. All personal som arbetar med försäkringsstillhörighet vid aktuellt kontor har informerats om att andra myndigheters beslut är gällande tills det att det ersätts med något annat beslut.

Vidare har Försäkringskassan NFC Visby sedan en tid tillbaka arbetat fram en avarbetningsplan för försäkringsstillhörighetsärenden som syftar till att handläggningstiderna under våren 2009 kommer att minskas kraftigt.

Sammanfattningsvis beklagar Försäkringskassan det inträffade och att handläggningstiden i ärendet blivit oacceptabelt lång samt de olägenheter detta medfört för BB.

AA kommenterade remissvaret och anförde bl.a. följande. I samtal med Försäkringskassan den 24 mars 2009, angående de socialförsäkringsförmåner BB ansökt om, fick hon beskedet att handläggaren inväntade nytt beslut om uppehållstillstånd från Migrationsverket. Hon kontaktade då Migrationsverket som åter bekräftade att det finns ett gällande beslut om uppehållstillstånd för BB och att det saknas anledning att fatta något nytt beslut i ärendet.

Det har genom telefonsamtal med Försäkringskassan den 7 december 2009 kommit till min kännedom att BB sedan den 22 april 2009 uppbär barnbidrag och sedan den 20 maj 2009 respektive den 8 juni 2009 även underhållstöd och bostadsbidrag.

Bedömning

BB:s begäran om registrering inkom till Försäkringskassan den 24 juli 2008. Handläggningen påbörjades emellertid inte förrän den 10 oktober 2008, vilket i sig är anmärkningsvärt. Registreringen skedde först den 17 februari 2009 och således efter det att ärendet hade JO-anmälts och Försäkringskassan anmodats att yttra sig över anmälan. Den sammanlagda handläggningstiden uppgick därmed till nästan sju månader. En så lång handläggningstid är oacceptabel. Mest uppseendeväckande

är emellertid att fördröjningen till stor del beror på allvarliga kunskapsbrister hos Försäkringskassans personal. Av utredningen framgår att BB den 3 november 2008 inkom till Försäkringskassan med en kopia av ett lagakraftvunnet beslut om permanent uppehållstillstånd. Försäkringskassan hade givetvis att utgå från det beslutet och skulle därmed, under förutsättning att övriga villkor var uppfyllda, omgående ha registrerat BB. Försäkringskassan har ingen laglig möjlighet att ompröva en annan myndighets beslut. Om Försäkringskassan bedömer att en begäran om registrering inte kan bifallas ska Försäkringskassan istället skyndsamt fatta ett avslagsbeslut för att undvika att den försäkrades möjlighet till domstolsprövning fördröjs. Jag ser allvarligt på det inträffande och är mycket kritisk till Försäkringskassans hantering av ärendet.

Jag förutsätter att Försäkringskassan, med anledning av vad AA anfört i sin kommentar till myndighetens remissvar, åter förtydligar för all berörd personal att det inte ankommer på Försäkringskassan att överpröva andra myndigheters beslut.

Ärendet avslutas.